

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र विशारद (B.Lib I. Sc.)

परीक्षा : एप्रिल/मे - २०२६

सत्र - २

विषय : माहिती तंत्रज्ञानाचे ग्रंथालयातील उपयोजन (मुलभूत) (BL-25-225)

दिनांक : ०४/०५/२०२६

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र.१ योग्य पर्याय निवडा (१०)
१. - - - - -संगणकाला वैयक्तिक संगणक देखील म्हणतात
अ) मायक्रो ब) मिनी
क) सुपर ड) मेनफ्रेम
 २. - - - - -हे काळ्या रंगाच्या कमी जास्त जाडीच्या उभ्या रेघांनी बनविले जाते.
अ) क्युआर कोड ब) बारकोड
क) आर. एफ. आय. डी. ड) ओ. सी. आर.
 ३. सर्वात लोकप्रिय असलेले सर्च इंजिन - - - - -
अ) याहू ब) हॉटबॉट
क) गुगल ड) बिंग
 ४. विल्यम ऑट्रेड या शास्त्रज्ञाने - - - - - चा शोध लावला.
अ) अॅबॅक्स ब) कॅलक्युलेटर
क) स्लाईड रूल ड) लॉगटेबल
 ५. रो हा सेलचा - - - - - गट आहे.
अ) आडवा ब) उभा
क) तिरका ड) यापैकी नाही
 ६. - - - - -बिट्स एकत्रित आल्यावर १ बाइट तयार होतो.
अ) १० ब) ८
क) ९ ड) १२
 ७. - - - - -यांच्या मते माहितीच्या अनेक घटकांची एकूण गोळाबेरीज म्हणजे ज्ञान होय.
अ) बी. सी. बुक्स ब) जॉन नेपियर
क) ब्लेस पास्कल ड) विल्यम ऑट्रेड
 ८. प्रक्रिया केलेला एकमेकांशी संबंधित माहितीच्या विविध गटांचा एकत्रित समूह म्हणजे - - - - -
होय.
अ) डेटाबेस ब) नेटवर्क
क) फॅक्स ड) ई-मेल
 ९. - - - - -आज्ञावलीची निर्मिती विद्यापीठ अनुदान मंडळांतर्गत इन्फ्लिबनेट अहमदाबाद येथे केली गेली.
अ) सोल ब) कोहा
क) स्लिम ड) ऑटोलिब
 १०. - - - - -यांनी पहिला संगणक तयार केला.
अ) जॉन नेपियर ब) विल्यम ऑट्रेड
क) चार्ल्स बॅबेज ड) ब्लेस पास्कल

- प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)
१. ग्रंथालय नेटवर्क म्हणजे काय ? ग्रंथालय नेटवर्कची आवश्यकता स्पष्ट करा.
 २. संगणकाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 ३. संगणकाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)
१. अंकीय ग्रंथालय संकल्पना वैशिष्ट्यांसह स्पष्ट करा.
 २. टोपोलॉजीवर आधारित नेटवर्कचे प्रकार विशद करा.
 ३. संगणकाचा इतिहास याबद्दल सविस्तर माहिती लिहा.
- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २) (२०)
१. कोहा आज्ञावली
 २. ग्रंथालय जाळे
 ३. आर. एफ. आय. डी.

English Translation

Information Technology in Library it's application (Basic) (BL-25-225)

Q.1 Choose the correct option (10)

1. ----- computer is also called a personal computer.
 - a) Micro
 - b) Mini
 - c) Super
 - d) Mainframe
2. ----- is made up of vertical lines of varying thickness in black color.
 - a) QR Code
 - b) Barcode
 - c) RFID
 - d) OCR
3. The most popular search engine is ----- .
 - a) Yahoo
 - b) Hotbot
 - c) Google
 - d) Bing
4. The scientist William Autread invented ----- .
 - a) Abacus
 - b) Calculator
 - c) Slide rule
 - d) Log table
5. Row is a ----- group of cells.
 - a) Horizontal
 - b) Vertical
 - c) Diagonal
 - d) None of these
6. When ----- bits are combined, 1 byte is formed.
 - a) 10
 - b) 8
 - c) 9
 - d) 12
7. According to -----, knowledge is the sum total of many elements of information.
 - a) B. C. Books
 - b) John Napier
 - c) Blaise Pascal
 - d) William Autred
8. A collection of various groups of information that are processed and related to each other is called ----- .
 - a) Database
 - b) Network
 - c) Fax
 - d) E-mail
9. ----- software was created at Inflibnet Ahmedabad under the University Grants Commission.
 - a) SOL
 - b) KOHA
 - c) SLIM
 - d) Autolib
10. ----- created the first computer.
 - a) John Napier
 - b) William Autread
 - c) Charles Babbage
 - d) Blaise Pascal

Q.2 Answer the following in short (Any 2) (30)

1. What is a library network? Explain the need for a library network.
2. Explain the nature and features of a computer.
3. Explain the types of computers.

Q.3 Answer the following in detail (Any 2) (40)

1. Explain the concept of digital library with its features.
2. Explain the types of networks based on topology.
3. Write detailed information about the history of computers.

Q.4 Write Short notes (Any 2) (20)

1. KOHA Software
 2. Library Network
 3. R. F. I. D.
-